

Toekomstvisie voor de natuurrapportering

Goedgekeurd op de stuurgroepvergadering van vrijdag 11 maart 2005

In volgende toekomstvisie geven we aan hoe we de natuurrapportering optimaal willen laten evolueren. Deze visie vormt een bijdrage in het streven naar een Beter Bestuurlijk Beleid. In bijlage bevinden zich de decreetartikelen die betrekking hebben op de natuurrapportering.

Missie

De natuurrapportering verschaft op periodieke basis informatie over de toestand van de natuur in Vlaanderen, de maatschappelijke functies ervan en het beleid terzake.

Strategische doelstellingen

1. De natuurrapportering vormt een permanent werkinstrument in alle fasen van de beleidscyclus binnen het Vlaamse beleidsdomein Leefmilieu en Natuur.
2. De natuurrapportering vormt een permanent werkinstrument bij alle andere actoren (andere beleidsdomeinen, andere beleidsniveaus, middenveld, wetenschap, sectoren) die bijdragen aan het natuurbeleid in Vlaanderen.
3. De natuurrapportering vormt samen met de milieurapportering, de internationale en de beleidsdomeinoverschrijdende rapporteringen een samenhangend geheel.
4. De natuurrapportering versterkt de maatschappelijke, ambtelijke en politieke bewustwording over de toestand van de natuur.

Kritische Succes Factoren

1. Er is een maatschappelijk, ambtelijk en politiek draagvlak over de rol van de natuurrapportering.
2. De natuurrapportering ontvangt regelmatig informatie over de behoeften van de diverse gebruikers.
3. De natuurrapportering kan bouwen op en meesturen aan een databanksysteem over de toestand van de natuur in Vlaanderen, de maatschappelijke functies ervan en over het beleid terzake.
4. De natuurrapportering kan bouwen op en meesturen aan een gestandaardiseerde monitoring van de toestand van de natuur, van de maatschappelijke functies ervan en van het beleid terzake in Vlaanderen
5. De natuurrapportering kan bouwen op en meesturen aan wetenschappelijk onderzoek (incl. modelleringen) over de toestand van de natuur, over de maatschappelijke functies ervan en over het beleid terzake in Vlaanderen.
6. De natuurrapportering kan bouwen op en meesturen aan modelontwikkeling over de toestand van de natuur in Vlaanderen in functie van het beleid terzake.

Operationele doelstellingen 2005-2010

1. De natuurrapportering wordt optimaal afgestemd op de beleidscyclus van de Vlaamse regering en van het beleidsdomein Leefmilieu en Natuur.
 - a. De Vlaamse milieu- en natuurbeleidscyclus
 - i. De invulling van de kennisbehoeften van de milieujaarprogramma's en de beleidsbrieven verloopt via het tweejaarlijkse rapport en de minstens jaarlijkse update van de website natuurindicatoren. De timing en inhoud van de updates wordt afgestemd met de milieujaarprogramma's en de beleidsbrieven.
 - ii. Ter voorbereiding van het volgende milieubeleidsplan en/of de beleidsnota leefmilieu en natuur worden in samenwerking met de

milieurapportering natuurscenario's ontwikkeld, die aansluiten op milieuscenario's en andere evoluties die rechtstreeks inwerken op de toestand van de natuur.

- b. De milieurapportering
 - i. De natuurrapportering wordt in de mate van het mogelijke aan de milieurapportering gekoppeld. Samen met de milieurapportering wordt ook gezocht hoe de gegevens in de milieurapportering beter kunnen worden afgestemd op wat relevant is voor de toestand van de natuur (natuurgerichte milieukwaliteit), dit uiteraard naast wat relevant is voor de gevolgen voor de mens en voor de economie.
 - c. De kennisbehoeften van andere beleidsdomeinen
 - i. De indicatoren in de natuurrapportering worden afgestemd op beleidsdomeinoverschrijdende rapporteringen, o.a. VRIND, pact van Vilvoorde en het statistische meerjarenprogramma van de Administratie voor Planning en Statistiek.
 - ii. De natuurrapportering reikt indicatoren aan voor gebruik in andere beleidsdomeinen. Er wordt overlegd i.v.m. daar toepasbare natuurindicatoren, bv. landbouw en ruimtelijke planning.
2. De natuurrapportering wordt optimaal afgestemd op de internationale rapporteringsverplichtingen.
- a. De indicatoren in de natuurrapportering worden afgestemd op internationale rapporteringen, o.a. in het kader van de Biodiversiteitsconventie, de Vogel- en Habitatrichtlijnen, de Ramsarconventie, de Kaderrichtlijn Water, de top van Lissabon, de Bossenconferentie (MCPFE), het Kyoto-protocol, het European Environment Agency en de OESO.
3. De natuurrapportering focust daartoe op drie outputs:
- a. Het tweejaarlijkse rapport wordt voortgezet (NARA 2005, NARA 2007, NARA 2009).
 - i. Bij de voorbereiding van de blauwdruk wordt ruime inbreng gezocht bij alle doelgroepen (multidisciplinair, multisectoreel).
 - ii. De structuur van het NARA 2003 wordt in grote lijnen behouden.
 - iii. Alle teksten ondergaan de grondige kwaliteitstoets van een brede groep lectoren (multidisciplinair, multisectoreel).
 - b. De digitale indicatorenset wordt voortgezet en krijgt minstens jaarlijks een update.
 - i. Deze update wordt via een mailing gecommuniceerd.
 - ii. Om de twee jaar ondergaat de indicatorenset – samen met het rapport – de inhoudelijke kwaliteitstoets van de lectoren.
 - c. Er gaat toenemende aandacht naar spin-offs van het tweejaarlijkse natuurrapport, die specifieke kennis naar specifieke doelgroepen brengt door middel van bv. gerichte samenvattingen, voordrachten, workshops, etc.
 - i. Deze kunnen gevolg geven aan actuele beleidsvragen.
 - ii. Deze kunnen het gevolg zijn van samenwerking met andere beleidsvelden of -domeinen. Alleen in dit geval kan ook andere dan de kennis uit het tweejaarlijkse natuurrapport worden betrokken.
 - iii. Deze kunnen zich op doelgroepen richten, voor wie het rapport onvoldoende toegankelijk is. Voor de communicatie met de bevolking wordt samenwerking gezocht met actoren die zich richten op voorlichting en educatie. Voor de internationale communicatie wordt rekening gehouden met de 2010 doelstelling.

4. Ter voorbereiding van de rapportering werkt het NARA-team aan de optimalisatie en verdere uitbouw van de gegevensverzameling.
 - a. De behoeften aan gegevensopslag worden gesynthetiseerd en overlegd met databankbeheerders (MMIS, wetenschappelijke instellingen, natuurverenigingen, administratie, openbare instellingen).
 - b. De behoeften aan gegevensverzameling worden gesynthetiseerd en overlegd met de coördinatie van monitoring en met de uitvoerders van relevante monitoringsystemen (wetenschappelijke instellingen, natuurverenigingen, administratie, openbare instellingen).
 - c. De behoeften aan wetenschappelijke kennis (incl. modellering) worden gesynthetiseerd en overlegd in functie van de onderzoeksprogrammering (werkprogramma instituut, stuurgroep wetenschappelijk onderzoek beleidsdomein, wetenschapsbeleid).
5. Er wordt een permanent intern evaluatiesysteem voor de natuurrapportering uitgewerkt en geïmplementeerd.

Bijlage

DABM 1995

Onderafdeling 1. – Het milieurapport

Art. 2.1.3. Het milieurapport omvat :

1° een beschrijving, analyse en evaluatie van de bestaande toestand van het milieu;

2° een beschrijving, analyse en evaluatie van het tot dan toe gevoerde milieubeleid;

3° een beschrijving van de verwachte ontwikkeling van het milieu bij ongewijzigd beleid en bij gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

Art. 2.1.4. Om de twee jaar wordt een milieurapport opgesteld, het eerste uiterlijk op 31 december 1996.

In afwachting van de opstelling van het eerste milieurapport volgens de procedure bepaald in deze onderafdeling geldt het Milieu- en Natuurrapport Vlaanderen, opgesteld door de Vlaamse Milieumaatschappij ter uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering van 30 september 1993, als milieurapport voor de toepassing van artikel 2.1.7, § 1, van dit decreet.

Art. 2.1.5. § 1. De Vlaamse Milieumaatschappij is belast met het opstellen van het milieurapport, onder begeleiding van een stuurgroep bestaande uit een voorzitter en acht leden die wetenschappelijk gevormd zijn en die als deskundig worden beschouwd.

De voorzitter en de leden van deze stuurgroep, die geen ambtenaren van de Vlaamse Milieumaatschappij mogen zijn, worden aangewezen door de Vlaamse regering voor een periode van twee jaar. Twee leden worden aangewezen op voordracht van het college van secretarissen-generaal, twee op voordracht van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid, twee op voordracht van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en twee op voordracht van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. Het secretariaat van de stuurgroep wordt waargenomen door de Vlaamse Milieumaatschappij.

De stuurgroep is belast met de algemene begeleiding van de opstelling van het milieurapport en draagt er tevens de eindverantwoordelijkheid voor.

De Vlaamse Milieumaatschappij kan voor het opstellen van het milieurapport samenwerkingsverbanden aangaan met andere openbare instellingen en wetenschappelijke instituten.

§ 2. Het Vlaamse Gewest geeft jaarlijks een dotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor de opstelling van het rapport. Deze dotatie is ten laste van het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuurbehoud.

§ 3. De diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de instellingen die afhangen van het Vlaamse Gewest, de ondergeschikte besturen die onder het administratief toezicht staan van het Vlaamse Gewest en de publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen die belast zijn met taken van openbaar nut inzake milieu, stellen hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Milieumaatschappij, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover zij beschikken en die van nut kan zijn voor het opstellen van het milieurapport ter beschikking van de Vlaamse Milieumaatschappij.

§ 4. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen voor de werking van de stuurgroep bedoeld in § 1 en de voorwaarden bepalen waaronder, overeenkomstig § 3, informatie aan het planningsteam ter beschikking wordt gesteld.

Art. 2.1.8. Het milieurapport wordt ter kennis gebracht van de provincies en gemeenten.

Aan het milieurapport wordt ruime bekendheid gegeven, op de wijze bepaald door de Vlaamse regering.

Decreet Natuurbehoud 1997, gewijzigd in 2002

“Art. 10. § 1. Het natuurrapport wordt opgesteld als een wetenschappelijk rapport in het kader van het milieurapport bedoeld in artikel 2.1.3. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het maakt er een herkenbaar maar integraal deel van uit. Het dient tevens als inventarisatie bedoeld in artikel 7 van het Verdrag inzake biologische diversiteit, ondertekend in Rio de Janeiro op 5 juni 1992 en goedgekeurd bij decreet van 28 maart 1996.

§ 2. Het natuurrapport omvat in het bijzonder:

1° een beschrijving en evaluatie van de bestaande natuur in het Vlaamse Gewest;

2° de te verwachten evolutie van deze natuur bij ongewijzigd en bij het door de Vlaamse regering voorgenomen beleid;

3° de evaluatie van het voorbije beleid, waarbij expliciet gerapporteerd wordt over de afbakening van het VEN en IVON - de voortgang van de natuurrichtplannen zoals bedoeld in artikel 17 en artikel 27 van dit decreet, voor zover dit relevant is voor de toetsing van de resultaten van het gevoerde beleid aan de in de milieuregelgeving of de milieuplanning vastgestelde beleidsdoelstellingen (ing. Decr. 7 mei 2004, art. 28, I: te bepalen door de Vlaamse regering).

§ 3. Het natuurrapport wordt opgesteld door het Instituut. Bij het opstellen van het natuurrapport worden de administratieve overheid, de relevante overheidsorganen, wetenschappelijke instellingen en organisaties die vertegenwoordigd zijn in de MINA-Raad betrokken.

§ 4. De administratieve overheid stelt, hetzij op eenvoudig verzoek van het Instituut, hetzij uit eigen beweging, alle informatie en kennis waarover zij beschikt en die van nut kan zijn voor het opstellen van het natuurrapport ter beschikking van het Instituut.

§ 5. De Vlaamse regering kan nadere regels vaststellen met betrekking tot de aanvullende inhoud van het natuurrapport, de procedure van het opstellen, de openbaarmaking en het gebruik ervan.”

Oprichtingsdecreet 2004

“Art. X.5.2. Het INBO is een Vlaamse Wetenschappelijke Instelling die als missie heeft bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen van het milieubeleid, bedoeld in artikel 1.2.1, § 1, door te zorgen voor beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening inzake instandhouding, ontwikkeling, beheer en duurzaam gebruik van het leefmilieu, in eerste instantie het natuurlijk milieu en de biologische diversiteit, en door de uitvoering van de milieu- en natuurrapportage.”

“Art X.5.3 7° het periodiek rapporteren over de toestand van het milieu, met inbegrip van de natuur en het natuurlijk milieu, en over de effecten van het milieubeleid en de mate waarin de vooropgestelde milieubeleidsdoelstellingen werden bereikt; het opmaken van toekomstverkenningen en het evalueren van de kennis en de monitoring terzake.”